

SZÁMVETÉS

Az MSZMP Csongrád megyei Bizottsága több éve kialakult gyakorlatához híven, január 25-i ülésén — előzetes adatok alapján — számbavette területünk gazdaságának elmúlt évi fejlődése. Egyben a Központi Bizottság 1967. november 24-i határozatából adódó, 1968. évi gazdasági feladatokat is meghatározta. (Az ezzel kapcsolatos állásfoglalás lapunk január 28-i számában megjelent.)

Az 1967-es év — a gazdaság és termelés területén — számos specialitást mutat országosan. Ezek közül a legjelentősebb, hogy tovább gyorsult népgazdaságunk fejlődési üteme, különösen az ipar és építőipar területén. Amíg 1965-ben 5, 1966-ban 7, 1967-ben az előirányzott 4–6 százalékkal szemben 9 százalékkal növekedett az ipari termelés. A másik jellemző vonás, hogy népgazdaságunk egyes területein a hosszabb idő óta meglevő aránytalanságok a gazdaság gyorsult fejlődési üteme mellett is fennmaradtak. Különösen megmutatkozik ez a külkereskedelemben, az export- és import aránytalan növekedési ütemében. De tapasztalható belkereskedelmünkben is, a növekvő és differenciálódó vásárlói igények egyes termékekben való kielégíthetlenségében. Hasonló feszültség tapasztalható a beruházási igények és az építési kapacitások között. A harmadik fontos vonása az elmúlt évnek a gazdasági mechanizmus reformjának előkészítésével kapcsolatos. Az 1967-es év az új gazdasági mechanizmus bevezetését előkészítő év volt. A reform néhány várható kedvező hatása már tapasztalható volt gazdaságunkban. Ugyanakkor fokozott követelményeket támasztott az egyes gazdasági egységek vezető gárdájával szemben.

Tekintsük át, hogy az országosan jelentkező vonások egyike-másika, és az országostól eltérően jelentkező helyi specialitások hogyan tükröződtek megyénk gazdaságának elmúlt évi fejlődésében.

Az előzetes adatok

alapján is világosan lehet látni, hogy területünk gazdaságában az ipar súlya, részaránya tovább növekedett 1967-ben. Ez kifejezésre jut elsősorban az ipari termelés további — az országost meghaladó — gyorsütemű növekedésében. A második öt éves terv időszakában évenként 10–12 százalékkal növekedett az ipari termelés. Ez a növekedési ütem a III. öt éves terv kezdetén valamit visszaesett. 1966-ban 8 százalékkal, de 1967-ben újból elértük a 12 százalékos évi növekedési ütemet.

Az ipar részarányának emelkedését mutatja, hogy tovább gyarapodott az összes foglalkoztatottak közt az ipariak részaránya. Amíg a mezőgazdaságban dolgozók száma kb. az előző év szintjén maradt, vagy valamivel csökkent, az iparban három-ezerrel többen dolgoztak 1967 év végén. A létszámnövekedés részben új üzemek — Alföldi Porcelángyár, Divat Kötöttáru-gyár csongrádi üze-m stb. — termelésbelépése, részben a meglevő termelői kapacitások növekedése révén állott elő. Az ipari foglalkoztatottak száma növekedett azáltal is, hogy — a megyei pártbizottság 1967. évi célkitűzésének megfelelően — több üzem, illetve szövetkezet szel-sítette a nők, és az otthon dolgozók foglalkoztatásának lehetőségeit. Különösen figyelemre méltó ebből a szempontból a Kontakta szentesi üze-mének és több háziipari szövetkezet kezdeményezése.

Iparunk fejlődésének másik fontos vonása a nehézipar részarányának növekedése. Megyénk iparában foglalkoztatottak között a nehéziparban dolgozók 1963-ban 21, 1966-ban 24, 1967-ben már 26 százalékot képviseltek. Ezek alatt az évek alatt 4700-zal növekedett a nehéziparban dolgozók száma. Ennek ellenére azonban — bár csökkenő arányban — még mindig a könnyűipari dolgozók teszik ki az ipari foglalkoztatottak több mint 60 százalékát. A nehézipar térhódítása növeli megyénk gazdaságának súlyát a népgazdaságon belül, egyben javítja a kereseti viszonyokat és bővíti az elhelyezkedési lehetőségeket is területünk lakossága számára. E fejlődésnek különösen fontos jellemző vonása a szénhidrogén-kutatás és termelés gyorsuló növekedése. Ennek következtében — bár a megyénkben települt kőolajbányászat az elmúlt évben még csak kísérleti termelést folytatott — az országos kőolajtermelésnek több mint tíz százalékát adta. Ugyanakkor 70 százalékkal emelkedett a földgáz helyi felhasználása is.

Újabb jelentős előrelépés

történt az ipar egységesebb területi elhelyezkedésében is. Pártunk vidéki iparfejlesztési politikájának megfelelően, a III. öt éves terv időszakában is az iparfejlesztés süllypontja a vidéki településekre esik. E politika

Írta: dr. Komócsin Mihály

eredményes végrehajtását tükrözi az a fejlődés, amely megyénk gazdaságában végbement a II. öt éves terv időszakában, és erőteljesen folytatódott a III. öt éves terv első két évében is. Ennek az iparfejlesztésnek egy sajátos megyei vonása, hogy Szeged iparának gyarapodása mellett jelentős fejlesztések történtek megyénk többi városában is. A korábban kizárólag mezőgazdasági jellegű kisebb városaink ma már fejlődő iparról adhatnak számot. Mutatja ezt elsősorban a hódmezővásárhelyi üzemek termelőkapacitásának bővítése és korszerűsítése, de a múlt év során termelésbe lépett egészségügyi porcelán-áru-gyár és az épülő porcelánedény-gyár példája is. Szentesen a közel-múltban létrehozott új ipari üzemek bővülése mellett az ország egyik legmodernebb villamosszerelési cikk gyára épül. Az iparosodásban a legutóbbi időkig viszonylagosan elmaradt Csongrádon és Makón is jelentős fejlesztés kezdődött. A bútorgyár bővítése és korszerűsítése mellett Csongrád város újabb üze-ma fűtőberendezések gyára is tovább bővült, és termelésbe lépett a Hódmezővásárhelyi Divat Kötöttáru-gyár konfekció üze-ma. A BMG gyára és több kisebb üzem termelésének növekedése mellett előrelépést jelent Makó iparosodásában az egészségügyi berendezéseket gyártó vállalat összevonása, valamint a Divat-Kötöttáru-gyár és a Szegedi Vas-és Fémipari Ktsz üzemegységei építésének megkezdése is. Mindez a fejlődés lehetővé teszi, hogy kisebb városaink gazdasági, társadalmi arculata is átalakuljon és a mezőgazdasági munka gépesítése következtében fel-szabaduló munkaerő elhelyezkedési lehetőséget találjon.

Megyénk gazdaságának elmúlt évi fejlődése, e terület iparosodása mellett, jelentősen szolgálja az alapvető népgazdasági célkitűzéseket is. A Csongrád megye területén folyó szénhidrogén-kutatás és termelés fokozódása segíti az ország fűtőanyag- és energia mérlegének korszerűsítését, a szilárd (szén) fűtőanyag részarányának csökkenése mellett az olaj és földgáz részarányának növekedését, hazai termelésből is. Az elmúlt évben termelésbe lépett új, vagy termelését jelentősen bővítő régi üzemek termékeikkel szolgálják annak a fontos célkitűzésnek az elérését, hogy minél több importból származó anyagot pótoljunk hazai termelésével. Így a nagylaki pozdorjalap-üzem, az Alföldi Porcelánáru-gyár, a szegedi műszaki gumigyár, és számos más üzemünk jelentős segítséget nyújt népgazdaságunk külkereskedelmi mérlegének javításához. Megyénk ipara az elmúlt év során jelentősen kivette részét termékeink exportképességének fokozásából. A Hódmezővásárhelyi Méréleggyár és a Szegedi Ruhagyár korábban szinte jelentéktelen exportterméket előállító vállalatból komoly exporttörre lépett elő. Számos új, versenyképes termék jelent meg a világpiacra a Kenderfonó- és Szövőipari Vállalat, a Hódmezővásárhelyi Divat-Kötöttáru-gyár, de több nagyvállalat megyénk területén levő üze-ma is, mint például az EMERGE Gumigyár, a Magyar Kábelművek szegedi, a Kontakta szentesi üze-ma, a Szegedi Textilművek és még hosszan sorolhatnánk üze-meink neveit. Az exportra való termelésben továbbra is jelentős szerepet játszanak egyes tanácsai vállalataink és kisipari termelő szövetkezeteink is.

A gazdasági mechanizmus reformjának

alapelvei nemcsak vállalataink vezetőinek tudatában, de mindennapos tevékenységében is tért hódítottak. A megyei pártbizottság állásfoglalásában a gazdasági színvonalának emelésére előirányzottak is sok vonatkozásban teljesültek. Az elmúlt év első kilenc hónapjában megvesszéshelyi ipari vállalataink 12 százalékkal több vállalatit nyereséget értek el, mint az előző év azonos időszakában. Ennek az eredménynek forrása nem csak a termelés növekedése, hanem a termelékenység körülbelül 7 százalékos növekedése és az anyagtakarékosság eredményei, valamint a termelés szerkezetének — az értékesebb cikkek arányának növekedésével előálló — módosulása is. Vállalataink az 1967. évi gazdasági fel-

adatok teljesítése mellett eredményesen készültek fel az új gazdasági mechanizmus bevezetésére is. Végrehajtották a vállalat szervezetében a reform kapcsán szükségessé vált változásokat, és az 1968-as évre már az új gazdasági mechanizmus követelményei szerint készültek fel. Ennek hatását — a kezdeti zökkenők ellenére — bizonyítják az 1968-as év első heteinek tapasztalatai.

A szembetűnő fejlődés, a joggal büszkeséget keltő eredmények mellett, az elmúlt évi munkát jellemzi néhány területen fogyatékoság is. Bár a termelékenység jelentős mértékben emelkedett még sem értük el a megyei pártbizottság állásfoglalásában előirányzott arányt, hogy a többtermelésnek 80 százalékban legyen forrása a termelékenység. Ez az arány körülbelül 55–60 százalék körül mozog. Ennek egyik oka, hogy a termelés növekedés nagyrésztben új termelőkapacitások belépéséből adódott, ahol még a gépi berendezés sem volt eléggé „bejátszva”, a termelést szervezők és irányítók és a gépeken dolgozók begyakorlottsága sem volt olyan mértékű, mint egy régebbi termelő berendezésnél.

Az objektív okok mellett közrejátszottak azonban a termelés-szervezés, az anyagellátás hibái és az egyes területeken még mindig nagyarányú munkaerő-vándorlás is. A termelékenység növekedése nagy tartalékát jelenti több területen, hogy eddig nagyon lazán gazdálkodtak a munkaerővel, tekintve, hogy a régi mechanizmus nem ösztönözte kellőképpen az ezzel való takarékoságra.

A másik fogyatékosága vállalataink, üzemünk munkájának az export-értékesítés nem kielégítő mértékű növekedése. Bár az exportértékesítés aránya az országos 7 százalékkal szemben körülbelül 11 százalékkal növekedett vállalatainknál, mégsem valósult meg a megyei pártbizottság elmúlt évi célkitűzése, hogy az export-értékesítés növekedése előzze meg a termelés növekedésének ütemét. Az elmúlt évekhez képest csökkenő tendencia mutatkozik. Amíg 1965-ben 23, 1966-ban 15, 1967-ben 11 százalékkal növekedett csak az exportértékesítés. Ennek okát egyszerűen abban látjuk, hogy a növelés könnyen feltárható lehetőségeit az előző években felhasználjuk, másrészt bármilyen áron ma már nem exportálhatunk. Okként közrejátszott az a körülmény is, hogy az év végén — különösen egyes élelmiszeripari — vállalataink az általuk exportra termelt készáru kiszállítására nem kaptak a kívánt mennyiségben diszpozíciót. Ezek mellett az objektívnek nevezhető körülmények mellett azonban fennáll okként az is, hogy egyes termelő egységekben kisebb energiát fordítottak az exportra való termelésre, s különösen a minőség és választék javítására, mint a korábbi időszakban. Pedig nem ritkán ezekben a termelő egységekben az import nyersanyagok vagy gépi berendezések iránti igény még fokozódott is.

Az általában eredményes gazdálkodásnak is vannak negatív kísérő jelenségei. Ez mutatkozik a készletek bizonyos mértékű aránytalan növekedésében, egyes vállalataink nem kielégítő pénzügyi gazdálkodásában és helyenként a termékek korszerűsítésének elhanyagolásában is.

E negatív vonások — bár figyelemreméltóak és tanulságosak — viszonylagosak, és nem alapvető jellemzői termelő egységeink munkájának. Az alapvetően jellemzők a munkára az elmúlt évben is az áldozatos erőfeszítések, s az ennek kapcsán jelentkező eredmények.

A fejlődés

— a megyei pártbizottság megállapítása szerint — elsősorban a termelő egységek vezető és dolgozó kollektívája lendületes munkájának köszönhető, melyben különösen jelentős szerepet játszott a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójára kibontakozott jubileumi munkaver-seny. Ezen túl a fejlődés párt- és tömegszervezeti aktivistáink eredményes felvilágosító, szervező, mozgósító tevékenységének, pártszervezeteink gazdaságszervező munkájának, a kommunis-ták példamutatásának eredménye. Végül — de nem utolsósorban — megyénk fejlődésében tükröződik pártunk és kormányunk helyes gazdaság-politikája, és ennek eredményes helyi realizálása.

Az 1967. évben elért eredmények jó kiindulást teremtenek az 1968-as gazdasági feladatok sikeres teljesítéséhez, a reform elveinek hatékony gyakorlati megvalósításához.

Meghalt

dr. Förgeteg Sándor elvtárs

A Magyar Szocialista Munkáspárt Csongrád megyei Bizottsága és a Dél-Alföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet tudatja, hogy dr. Förgeteg Sándor elvtárs február 9-én Budapesten, 43 éves korában, hosszadalmas betegség után, váratlanul hirtelenséggel, szívinfarktus következtében elhunyt.

Dr. Förgeteg Sándor elvtárs Csongrádon született kisparaszti családból. Iskoláit Csongrádon, Kiskunfélegyházán végezte, majd a budapesti Agrártudományi Egyetemen mezőgazdasági mérnöki képesítést szerzett. Később a Szovjetunióba került, ahol a mezőgazdasági tudományok kandidátusa tudományos fokozatot kapta meg. Dolgozott Csongrádon, majd Budapesten, a párt központi vezetésében, mint munkatárs, a Magyar Tudományos Akadémia Martonvásári Mezőgazdasági Kutatóintézetében tudományos munkatársként. S 1959. január 1-ével került Szegedre a Dél-Alföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet igazgatóhelyettesének, majd igazgatójának. Ezt a munkakört töltötte be haláláig.

1948-tól mint a Kommunista Párt tagja részt vett a párt munkájában, harcaiban. Becsületesen, kom-munistához méltó módon teljesítette pártmegbízat-sait, mint párttitkár, később, 1959-től a Magyar Szocialista Munkáspárt Csongrád megyei Bizottsá-gának és 1962-től a párt megyei végrehajtó bizott-ságának tagjaként.

Szakmai és politikai tevékenységét nagyra értékelték. Titkára volt az MTA növénytermesztési bizottságnak, elnöke a Magyar Agrártudományi Egye-sület Csongrád megyei Szervezetének. Tudományos kutatómunkájában a talaj-művelés és vetésforgó-kérdések tanulmányozásával foglalkozott, s e kutató-munka keretében tagja volt a KGST és nemzet-közig koordinált talaj-

művelési témakollektívá-nak is. Vezetése alatt a Dél-Alföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet jelentősen fejlődött és az intézet eredményeit nemcsak a Dél-Alföldön, hanem országosan, sőt nemzetközi körökben is megismerték és nagyra becsülték. Szakmai és politikai tevékenységéért a Magyar Népköztársaság Érdemérem arany fokozatával tüntették ki.

Munkájában, az intézet és munkatársai irányításában az emberekkel való politikai kapcsolatokban közvetlenség, a szakma és politika őszinte szeretete nyilvánult meg. Elhunytával a megyei pártbizottságot, elvtársait, tudományos munkatársait súlyos veszteség érte. Korai halálával egy felfelé ívelő, ige-retes élet tört ketté, amely előtt mindnyájan megrendülve állunk.

Dr. Förgeteg Sándor elvtársat az MSZMP Csongrád megyei Bizottsága és a Dél-Alföldi Mezőgazdasági Intézet saját halottjának tekinti. Temetéséről később történik intézkedés.

MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT CSONGRÁD MEGYEI BIZOTTSÁGA, DÉL-ALFÖLDI MEZŐGAZDASÁGI KÍSÉRLETI INTÉZET

Bővül a magyar—román választékcseré

Szardi István belkereskedelmi miniszter és Mihail Levente, a Román Szocialista Köztársaság belkereskedelmi minisztere szombaton aláírta az 1968. évi magyar—román belkereskedelmi választékcseré megállapodást. Az aláírásnál jelen volt Dumitru Turcus, Románia budapesti nagykövete is.

A megállapodás értelmében a két ország kereskedelmében 11 millió rubel értékű árut szállít kölcsönösen egymásnak, s ez az évről-évre fejlődő magyar—román bel-

kereskedelmi forgalomnak további bővülését jelenti. A magyar kereskedelem egybe-keztelt bútort, parkettát, műanyag tapétát, tengeri hajkon-zervet, műszőrmét, ruházati cikkeket, cipőt stb. vásárol, az import listára új, választék bővítő cikket fel-vették a mosógépet, a transzistoros rádiót is. Ezekért cserébe televízió készüléket, autórádiót, háztartási felsze-releket, játékokat, műanyag-cikkeket, golyóstollat, koz-metikai cikkeket, konfekci-ót stb. szállítunk.

Rövidített munkaidő a könnyűiparban

Kilenc könnyűipari vállalat mintegy 18 000 dolgozójának január 1. óta több a szabadideje: minden második hét szombat délutánja szabad. Az MTI munkatársának elmondották, hogy a vállalatok jóelőre kidolgozott terveit, a megvalósított műszaki, szervezési intézkedések megfelelték a várakozásnak. A termelésben nem volt kiesés, fennakadás, lényegében öt és fél nap alatt tudták produkálni a gyárak a korábbi hat napi termelésnek megfelelő gyártmány mennyiségét.

A minisztérium és a szakszervezetek a következő hónapokban további üzemek felkészülési terveit várják és a vezető szervek az első kilenc kísérleti üzem tapasztalatai alapján járulnak majd hozzá ahhoz, hogy több vállalatnál is bevezessék a rövidített munkahetét.